

Privatinės teisės užduotis

2019 m. vasario 8 d.

Ieškovė UAB „Efektas“ kreipėsi į teismą, prašė priteisti iš atsakovės G.D. 30 000 Eur žalos atlyginimo.

Ieškovė nurodė, kad ji 2015 m. kovo 1 d. sudarė sutartį su UAB „Lietuvos LEZ“, pagal kurią ieškovė įsipareigojo sunuomoti valstybinę žemę ir iki 2016 m. liepos 1 d. sumokėti 100 000 Eur plius PVM subnuomos mokesťį, įsipareigojo sumokėti vienkartinį veiklos leidimo mokesťį 100 000 Eur plius PVM, investuoti į statinių, įrangos ir vietinės infrastruktūros statybą 2 500 000 Eur, sukurti ir išlaikyti ne mažiau kaip 50 darbo vietų; šalys nustatė, kad, nepriklausomai nuo sutarties nutraukimo pagrindų, ieškovės sumokėti mokesčiai gražinami. Sutartis ieškovės vardu sudarė atsakovė G.D., tuo metu buvusi ieškovės vadove.

Ieškovė 2015 m. kovo 1 d. sumokėjo 30 000 Eur UAB „Lietuvos LEZ“ pagal aptartą sutartį, kitų įmokų pagal sutartis nebemokėjo. Ieškovė užsakė gamybinių pastatų statybos projektą, 2015 m. gegužės 20 d. ieškovė pateikė paraišką Fondui verslo pradžia ir plėtrai finansuoti, pagal kurią nurodyta projekto vertė – 3 000 000 Eur, prašoma finansavimo suma – 1 000 000 Eur; paraiškoje ieškovė nurodė, kad ji, kaip naujai įsteigta įmonė, panaudojusi projekto metu gaunamą paramą ir investavusi savas lėšas, planuoja pastatyti gamybinius pastatus ir pradėti savo veiklą aukštųjų technologijų srityje. Vėliau atsakovė pateikė prašymą paraiškos nebenagrinėti. Jokios veiklos laisvojoje ekonominėje zonoje ieškovė nepradėjo. 2015 m. rugsėjo 1 d. raštu UAB „Lietuvos LEZ“ pranešė ieškovei apie sutarties nutraukimą, sumokėtos sumos negrąžino.

Ieškovė mano, kad atsakovė G. D., būdama ieškovės vadove, sudarydama šią sutartį, veikė aplaidžiai, nesiėmė jokių priemonių savo vadovaujamai bendrovei nuo galimų nuostolių kilimo nepavykus verslo planui, negavus finansavimo iš Fondo, apsaugoti. Sutartį atsakovė G.D. su UAB „Lietuvos LEZ“ sudarė, ieškovei neturint pakankamai turto verslo projektui įgyvendinti, iš esmės pasikliaudama kitų partnerių pažadais finansuoti projektą, kurių visų nebūtų pakakę sutartiniams įsipareigojimams įvykdyti. Dėl sudarytų ir neįvykdytų sutarčių ieškovė patyrė 30 000 Eur nuostolius, t. y. tiek kiek sumokėjo UAB „Lietuvos LEZ“. Atsakovė G.D. pažeidė pareigą juridinio asmens atžvilgiu veikti protingai ir sąžiningai, jo naudai, buvo nerūpestinga, priėmė iš esmės netinkamą verslo sprendimą.

Atsakovė G.D. nurodė, kad ieškovė UAB „Efektas“ buvo įsteigta veiklai laisvojoje ekonominėje zonoje vykdyti, vykdant kelių įmonių bendrą projektą, tam tikslui su UAB „Lietuvos LEZ“ sudarė ieškovės minimą sutartį, ją vykdydama sumokėjo 30 000 eur sumą. Nurodo, kad buvo suradusi partnerius, kurie įsipareigojo investuoti 2 000 000 eur į ieškovės veiklos vystymą laisvojoje ekonominėje zonoje, o likusią sumą planavo gauti iš Fondo. Tačiau vėliau, paaiškėjus tam tikroms aplinkybėms dėl mokesstinės aplinkos, ieškovės partneriai atsisakė finansuoti ieškovės projektą, todėl atsakovė, kaip ieškovės vadovė, ieškovei neturint nuosavų lėšų verslo projektui įgyvendinti, nusprendė atsisakyti planuotos veiklos. Partnerių ieškovei sumokėtas lėšas sugrąžino. Mano, kad ieškovė neįrodė visų būtinų sąlygų bendrovės vadovo civilinei atsakomybei atsirasti. Sprendimas sudaryti sutartį su UAB „Lietuvos LEZ“ yra teisėtas, o kartu ir nėra akivaizdžiai neprotingas, nesąžiningas bei nerūpestingas. Nurodytos sumos sumokėjimas buvo būtinas tam, kad ieškovė pradėtų savo veiklą laisvojoje ekonominėje zonoje ir kartu turėtų pagrindą pateikti paraišką Fondui, todėl savaime nėra pagrindo daryti išvadą, kad ši suma buvo sumokėta iš anksto tokio veiksmo neapgalvojus ar neapdairiai. Verslo sprendimas G. D. buvo priimtas bendrovės interesais. Ieškovė neįrodė atsakovės G.D. fiduciarinių pareigų ar kompetencijos pažeidimo sudarant sutartis, kurios nebuvo akivaizdžiai žalingos. Be to, pateikė teismui prašymą į bylą atsakovais vietoj jos patraukti ieškovės verslo partnerius, kurie, įsipareigoję finansuoti ieškovės veiklą, vėliau atsisakė savo įsipareigojimų ir ieškovės nurodomą žalą priteisti iš šių asmenų.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kokios yra bendrovės vadovo civilinės atsakomybės taikymo sąlygos? Kaip paskirstoma įrodinėjimo našta tarp ginčo šalių?
2. Ar nagrinėjamu atveju yra pagrindas taikyti atsakovei, kaip ieškovės vadovei, civilinę atsakomybę?
3. Ar atsakovės prašymas dėl verslo partnerių įtraukimo atsakovais byloje yra pagrįstas ir teismo galėtų būti tenkinamas?

Kaltinamajai A.A. buvo pareikštas kaltinimas, kad ji 14 metų tyčia sistemingai stambiu mastu, versliškai vertėsi neteisėta draudžiama individualia daugkartinio pinigų skolinimo fiziniams asmenims finansine veikla (iš viso suteikta paskolų 32 fiziniams asmenims, kai kuriems ne vieną kartą), gavo iš šios veiklos pastovias pajamas - ne mažiau kaip 70 235 eurų, bei tokiu būdu išvengė mokesčių - nesumokėjo valstybės biudžetui 7 149,22 eur gyventojų pajamų mokesčio, 7 684,25 eur valstybinio socialinio draudimo įmokų, 2 317,79 eur privalomų sveikatos draudimo įmokų, padarydama valstybės biudžetui bendrą 17 151,26 eur turtingą žalą, t. y. kaltinama padariusi nusikaltimą, numatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 202 straipsnio 2 dalyje.

Prokuroras nurodė, kad Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 3 str. 1 - 3 d. numatanti, kad skolinimas yra priskiriamas prie finansinių paslaugų ir kad teikti licencines finansines paslaugas be licencijos yra draudžiama, Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo 22 str. 1 d., numatanti, kad „Teisę verstis vartojimo kreditų teikimo veikla asmuo turi tik tada, kai Tarnyba įrašo jį į viešąjį vartojimo kredito davėjų sąrašą. Teisės verstis vartojimo kreditų teikimo veikla neturi fiziniai asmenys“, įrodo, kad tokia veikla yra draudžiama. Be to, nors BK 202 straipsnio 2 dalis nereikalauja nustatyti nei stambaus masto, nei versliškumo, pažymėtina, kad 14 metų ši veikla buvo pagrindinis kaltinamosios pragyvenimo šaltinis, t. y. ji vertėsi skolinimo veikla versliškai.

Gynyba teisme nurodė, kad pagal BK 202 straipsnio 2 dalį vertimasis ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla yra pripažįstamas neteisėtu, kai verčiamasi tokiomis ūkinės, komercinės, finansinės ar profesinės veiklos rūšimis, kuriomis apskritai draudžiama verstis Lietuvoje ir užsiimti šiomis veiklos rūšimis nei licencijos, nei kitokie leidimai neišduodami. Toliau, teigdamas, kad skolinti pinigus fiziniams asmenims (draugams, kaimynams), Lietuvoje nedraudžiama, gynėjas paprašė teismo išteisinti kaltinamąją, nes neįrodyta, kad ji vertėsi draudžiama veikla.

Pasak gynybos, jei teismas matys, kad byloje yra įrodyta, kad kaltinamoji suteikdavo paskolas ir už tai gaudavo palūkanas, prašo išteisinti kaltinamąją kitu pagrindu – kad nepadaryta nusikalstama veika, o galimai padarytas administracinis teisės nusižengimas, numatytas ANK 127 straipsnio 1 dalyje, nes byloje nėra duomenų apie stambų tokios veiklos mastą (kaltinamoji pagal kaltinimą vidutiniškai per metus niekaip negaudavo didesnės nei 500 MGL sumos).

Teismas, išnagrinėjęs bylą ir išėjęs priimti sprendimo, priėjo išvados, kad pagal byloje nustatytas aplinkybes veika turi būti kvalifikuojama pagal BK 202 straipsnio 1 dalį, o ne pagal BK 202 straipsnio 2 dalį.

Motyvuotai atsakykite:

1. Aptarkite BK 202 straipsnio 1 ir 2 dalyje numatytas nusikalstamos veikos sudėčių objektyviusius požymius. Kaip aiškinama draudžiama veikla (BK 202 straipsnio 2 dalyje numatytos veikos požymis)? Ar inkriminuojant BK 202 straipsnio 2 dalyje numatytą veiką, būtina įrodinėti „stambų veiklos mastą“ arba „versliškumą“?
2. Aptarkite BK 202 straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos ir ANK 127 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo santykį.
3. Kvalifikuokite veiką.
4. Ar teismas turi procesinę galimybę šioje situacijoje priimti apkaltinamąjį nuosprendį pagal BK 202 straipsnio 1 dalį? Kokia tvarka jis tai gali padaryti (nurodykite BPK nuostatas ir jų taikymo galimybes)?